

Technische bijlage – Verdere verfijning box 3 overbruggingsperiode – meerjarig tegenbewijs

Methode A

De eerste mogelijke vormgeving is gebaseerd op het advies van de Landsadvocaat over een tegenbewijsregeling, dat op 15 april 2022 aan uw Kamer is gezonden.¹ De Landsadvocaat heeft een methodiek geopperd waarbij het werkelijke rendement in meerdere jaren wordt gezien, maar waarbij tegelijkertijd aansluiting wordt gezocht bij de belastingheffing per jaar. Als een belastingplichtige tegenbewijs levert, wordt per jaar het verschil bepaald tussen het werkelijke rendement en het forfaitair bepaalde rendement. Als het werkelijke rendement lager is, is sprake van 'onderrendement'. Als het werkelijke rendement hoger is, is er een 'overrendement'. Voor het tegenbewijs in een bepaald jaar zal een negatief verschil kunnen leiden tot een verlaging van de heffing in dat jaar, maar alleen voor zover dit onderrendement meer bedraagt dan het overrendement in de voorafgaande jaren.

De belastingplichtige wordt per jaar na afloop van het jaar in de gelegenheid gesteld om het werkelijke rendement aan te geven. Hierbij kan zoveel mogelijk aansluiting worden gezocht bij de uitwerking van het formulier 'opgaaf werkelijk rendement'. De belastingplichtige kan dan per vermogenscategorie zelf aangeven welk werkelijk rendement is gerealiseerd. Als de belastingplichtige in een jaar tegenbewijs wil leveren, moet hij ook het werkelijke rendement aangeven voor alle voorgaande jaren vanaf 2023 als hij dat nog niet heeft gedaan. Dit is nodig om te bepalen of sprake is van een overrendement in voorafgaande jaren.

Voorbeeld 1

Belastingplichtige heeft het onderstaande forfaitaire voordeel uit sparen en beleggen en werkelijk rendement:

	Forfaitair voordeel uit sparen en beleggen	Werkelijk rendement
2023	€ 500	€ 600
2024	€ 500	€ 100
2025	€ 500	€ 800
2026	€ 500	€ 800

Belastingplichtige wil voor 2024 tegenbewijs leveren. Hij moet dan het werkelijke rendement aangeven voor 2023 en 2024.

In 2023 is een overrendement van € 100. In 2024 is een onderrendement van € 400. Dit onderrendement kan leiden tot een verlaging van de heffing als het meer bedraagt dan het overrendement in eerdere jaren. Het overrendement in eerdere jaren was in totaal € 100.

Per saldo wordt het voordeel uit sparen en beleggen in 2024 verlaagd met € 300.

In 2025 en 2026 is sprake van overrendement. Het is niet verplicht en ook niet zinvol voor belastingplichtige om het werkelijke rendement aan te geven.

¹ Kamerstukken II 2021/22, 35927, nr. 125.

Voorbeeld 2

Belastingplichtige heeft het onderstaande forfaitaire voordeel uit sparen en beleggen en werkelijk rendement:

	Forfaitair voordeel uit sparen en beleggen	Werkelijk rendement
2023	€ 500	€ 1000
2024	€ 500	€ 600
2025	€ 500	€ 100
2026	€ 500	€ 100

In 2023 is een overrendement van € 500. In 2024 is een overrendement van € 100. In 2025 is een onderrendement van € 400. Dit kan in 2025 niet leiden tot een verlaging van de heffing, omdat het onderrendement kleiner is dan het gezamenlijke overrendement in 2023 en 2024.

In 2026 is een onderrendement van € 400. Het overrendement uit voorgaande jaren is € 200. Per saldo wordt het voordeel uit sparen en beleggen in 2026 verlaagd met € 200.

Een voordeel van deze methodiek is dat de heffing beter aansluit bij het werkelijke rendement over meerdere jaren en daarmee het draagkrachtbeginsel. Daar staat tegenover dat de systematiek duidelijk ingewikkelder is dan een benadering per jaar. Omdat invoering niet op korte termijn kan plaatsvinden, zullen aanslagen over de eerste jaren mogelijk al onherroepelijk vaststaan op het moment dat de regeling kan worden ingevoerd. Deze onherroepelijke aanslagen moeten vervolgens worden aangepast. Als het inkomen als gevolg van het tegenbewijs naar beneden wordt bijgesteld kan dat ook doorwerken naar inkomensafhankelijke regelingen en toeslagen. In deze methode wordt alleen gekeken naar overrendementen in voorgaande jaren. Daardoor hebben vooral belastingplichtigen met onderrendement in de eerste jaren een voordeel.

Methode B

Bij Methode B wordt aan belastingplichtigen de mogelijkheid geboden om in één keer tegenbewijs te leveren over de gehele periode 2023-2026. Als de belastingplichtige over het gehele tijdvak 2023-2026 een lager werkelijk rendement heeft dan het forfait dan leidt dit tot een teruggaaf van belasting. De teruggaaf wordt op verzoek verleend na afloop van de periode. De teruggaaf wordt verleend met een aparte beschikking, de aanslagen van de jaren in het tijdvak worden niet aangepast. Deze systematiek lijkt op de middelingsregeling.

Voorbeeld 1

Belastingplichtige heeft het onderstaande forfaitaire voordeel uit sparen en beleggen en werkelijk rendement:

	Forfaitair voordeel uit sparen en beleggen	Werkelijk rendement
2023	€ 500	€ 600
2024	€ 500	€ 100
2025	€ 500	€ 800
2026	€ 500	€ 800

Het forfaitaire voordeel uit sparen en beleggen is cumulatief € 2.000. Het werkelijke rendement is cumulatief € 2.300. Er is geen sprake van een teruggaaf.

Merk op dat dit voorbeeld onder de 'methode A' wel leidt tot een teruggaaf, maar onder Methode B niet. Dat is verklaarbaar omdat in 2025 en 2026 betere rendementen worden behaald dan het forfait.

Voorbeeld 2

Belastingplichtige heeft het onderstaande forfaitaire voordeel uit sparen en beleggen en werkelijk rendement:

	Forfaitair voordeel uit sparen en beleggen	Werkelijk rendement
2023	€ 500	€ 1000
2024	€ 500	€ 600
2025	€ 500	€ 100
2026	€ 500	€ 100

Het forfaitaire voordeel uit sparen en beleggen is cumulatief € 2.000. Het werkelijke rendement is cumulatief € 1.800. Er wordt een teruggaaf van belasting verleend over het verschil van € 200 tegen het in 2026 geldende box 3-tarief.

Doordat sprake is van een losse beschikking is het niet nodig om reeds vastgestelde aanslagen aan te passen met bijbehorende doorwerking naar toeslagen en andere inkomensafhankelijke regelingen. De verzoeken worden na afloop van de periode gedaan, dit biedt mogelijk meer tijd voor een zorgvuldige invoering. Daar staat tegenover dat belastingplichtigen met een laag rendement in de eerste jaren langer moeten wachten op een teruggaaf. Dit kan ook tot extra bezwaren in de tussentijd leiden. Om hieraan tegemoet te komen kan worden overwogen om de mogelijkheid te bieden om al tussentijds tegenbewijs te leveren en een voorlopige teruggaaf te krijgen. Dit voegt wel extra complexiteit toe en zal meer capaciteit vragen om te kunnen implementeren. Omdat het werkelijke rendement per definitie wordt gezien over de gehele periode, maakt het in tegenstelling tot Methode A niet uit in welke jaren een laag rendement wordt behaald.